భూతదయ

“నువ్వు దేశానికి చాలా అపకారం చేస్తున్నావు. నీ తృప్తి సుఖం నీదిగాని, ఇతర్ల సంగతి ఆలోచించవు” అన్నాడు.

నాకాశ్చర్యంవేసి, ఎవ్వరా అని తిరిగి చూశాను. నా పక్కనే కూర్చుని వున్నాడు—చింపిరిగుడ్డల్తో; మాసిన గడ్డముతో, పీక్కుపోయిన బుగ్గల్తో, వికారంగా వున్నాడు. చూపుల్లో మాత్రం తీవ్రతా, ఆవేదనా, ఆకలీ. ..

“నిన్నే!” అన్నాడు.

నే చేసిన ఘోరకృత్యం ఏమీలేదు. బిచ్చగాడొకడు, ‘వారంరోజుల్నుంచి దారకం లేదు బాబూ’ అని ప్రాధేయపడితే నాలుగు డబ్బులిచ్చి పంపాడు దానికేమిటి ‘దేశం’ అంటాడు. అపకారం అంటాడు. ఆలోచించ నంటాడు! ఆకారానికి మించిన మాటలూ, మాటలు చాలని భావాలు!

“మాట్లాడవేం? అవున్లే, ఎందుకు మాట్లాడతావు! క్రియ చేసి ఊరుకుంటే, దాని అపకారం అదే చేసుకుంటూ పోతుంది—” అన్నాడు.

అతని ధోరణి నాకేమీ అర్థంకాలేదు. అనవసరంగా జోక్యం కలిగించుకున్నందుకు మనస్సుకి కష్టంవేసింది. జవాబు చెప్పొద్దనుకున్నాను కాని, అతని చూపులు! వాటిని భరించటం ఎలా? తప్పించుకోవటం ఎలా? అడిగాను.

“నేనేం చేశాను? వారంరోజుల్నుంచీ తిండిలేదన్నాడు. నాలుగు డబ్బు లిచ్చాను.”

అకస్మాత్తుగా అతని వైఖరి మారిపోయింది. చూపుల్లోని ఆవేదన మందగించింది. చలితో వొణికిపోతున్నట్లు వొళ్ళు ముడుచుకొని, కొంచెం

ముందుకు జరిగి, క్షణం నన్ను పరిశీలించి, "అతడూ అలాగే అడిగాడు. నేనూ ఇలాగే ఇచ్చాను" అని నిట్టూర్చాడు.

అతడు ఎలా అడిగాడు? ఇతడో! ఎలా ఇచ్చాడు? ఇంతకీ అతడడిగిందేమిటి. ఇతడిచ్చిందేమిటి? ఎందుకిచ్చాడు? తెలుసుకోవాలనే కుతుహలం నా కెక్కువైంది.

"ఏమిటి?" అని ప్రశ్నించాను.

అతడు మాట్లాడలేదు. అతనిదృష్టి ఇక్కడున్నట్లులేదు.

"ఏమిటి?" మళ్ళీ అడిగాను.

మరొక క్షణం అతడు మాట్లాడలేదు. అతని కళ్ళు వందసంవత్సరాల నాటి చరిత్రను జ్ఞాపకం తెచ్చుకుంటూన్నట్లు కుంచుకుపోయినయి. చివ్వరికి నా వంకకు తిరిగాడు. నన్ను ఎగాదిగా చూశాడు "చెప్తాను" అన్నాడు.

ఇదంతా పార్కులో జరిగింది. పార్కు చుట్టూవున్న ఇళ్ళలోకి ఎలక్ట్రిక్ దీపాలే ఆధారం. మధ్యలో మేం కూర్చున్నాం. రేడియో 'యీనాటి మద్రాసు మార్కెట్టు ధరలను' చెబుతూంది. 'బంగారంతోలకు ధర....అంటూవుంది గేట్లో షప్పులు అమ్ముకొనే గుజరాతీవాడు గంట గణగణ మోగిస్తున్నాడు. జనం చెదురు చెదురుగా కూర్చొని, కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నాడు. అతడు తన కధ ప్రారంభించాడు.

"ఇక్కడే జరిగింది–ఈ పార్కులోనే! పద్నాలుగు సంవత్సరాల నాడు" అన్నాడు.

నే నాగలేకపోయాను. "ఏంజరిగింది?" అని ప్రశ్నించాను.

"చెపుతున్నాను"–మొదటిలో నట్లుకొట్టాడు. తబ్బిబ్బు పడ్డాడు. కాని తర్వాత పొంగిన సముద్రంలాగా నడిచింది కథ. అనవసరమైన సంగతులు మాత్రం చాలా చెప్పాడు. మధ్య మధ్య ప్రేమనిగురించి తన సొంత అభి

ప్రాయాలు, వెలిబుచ్చాడు. వాటి అవసరం ఆట్టేలేదు. అసలుకథ చెబుతాను.

అతడు వెంకటశాస్త్రికొడుకు. వెంకటశాస్త్రి పేరుపొందిన ప్లీడరు. తనవృత్తిలో చాలాడబ్బు గడించి, కొడుక్కి అప్పగించాడు. పిత్రార్జితం పుష్కలంగా వుంటం వల్ల గోపాలరావు ఏ వృత్తిలోనూ ప్రవేశించక, కులాసాగా కాలం గడిపేవాడు. స్నేహితుల్తో కలిసి తిరగడం, సోషలిస్టు పుస్తకాలు చదవటం, నేను సోషలిస్టుని అని చెప్పుకోవటం-అంతే అతని నిత్యజీవితం. ఒకరోజు అతడు యథాప్రకారం సాయంకాలంపార్కు షికారు వెళ్ళాడు దూరంగా బెంచీమీద ఒక యువతి కూర్చొని వుంది. ఒక్కతే కూర్చొని మెడపైకెత్తి పూలచెట్టుని చూస్తూ వుంది. గోపాలరావు ఆమెను చూశాడు. నెమ్మదిగా దగ్గరకు వెళ్ళాడు.

ఆమె చూసింది.

అతడు చూశాడు.

చూపులు కలిశాయి.

ఆమె హృదయం కొట్టుకుంది.

అతని హృదయం కొట్టుకుంది.

ప్రేమాంకుర మయింది.

ఆమె నిలబడలేకపోయింది.

అతడు కూర్చోలేకపోయాడు

మాటలు కలిశాయి.

అప్పట్నుంచీ ఇద్దరూ రోజూ అక్కడే కలుసుకునేవారు. ప్రథమ పరిచయంలోనే ఈ విధంగా మనస్సులు కలవటం వల్ల వాళ్ళప్రేమ చాలా పవిత్రమయిందనుకునేవాడు. ఆ రోజుల్లో గోపాలరావుకి ప్రపంచమంతా ఆమెతోనే వుండేది. స్నేహితుల్ని వొదిలేశాడు. సోషలిజం మానేశాడు.

పగలంతా సాయంకాలంకోసం ఎదురుచూసేవాడు. సాయంకాలం పార్కులో ఆమెను కలుసుకునేవాడు. రాత్రిళ్లు ఆమెను గురించి కలలు కనేవాడు. ఆమెకూడా అలాగే వుండేది. అతడెంత ముందొచ్చినా అతనికంటే ముందొచ్చేది. అదే బెంచీమీద కూర్చొని, అతనికోసం నిరీక్షిస్తూండేది. ఇద్దరూ రాత్రికలల్ని గురించి చెప్పుకునే వాళ్ళు. ఇలాకొన్నాళ్లు గడిచినయి. కాని, ఎన్నడూ వాళ్ళు కలల విషయం తప్ప మరో విషయంమాట్లాడుకో లేదు. లేకపోతే, ఇలాంటి సంభాషణ:—

"గాలి బాగుంది"

"పువ్వుల్లో?"

"నవ్వుతున్నయి"

"గాలో?

"జోలపాటలు పాడుతూవుంది."

"వెన్నెలో!"

"ఆహా!"

"చంద్రుడో?"

"సిగ్గుపడుతున్నాడు"

ఇద్దరూ నవ్వుకునేవారు. అంతే! ఎన్నడూ ఇలా మాట్లాడుకొనే వారు కాదు.

"నీ పేరు?"

ఆమె సిగ్గు—

"చెప్పవ్"

"కమల"

"ఆహా? పేరే మధురం?"

"మీ పేరు?"

ఆమె తన్మయత్వం—

"మీ తల్లిదండ్రులపేరు? వారల ఉద్యోగం?"

ఇలాంటి సంభాషణలు బొత్తిగా జరక్కపోవటం వల్ల వాళ్ళకి ఒకళ్ళనొకళ్ళు ప్రేమించుకుంటున్నా మనే విషయంతప్ప మిగిలిన విషయాలేమీ తెలియవు. ఇలా జరుగు తుండగా ఒకరాత్రి గోపాలావుకి కల్లరాలేదు. కలరాక పోవటం వల్ల రాత్రంతా నిద్రవట్టలేదు. ఆందోళన! అసంతృప్తి! ఏదో బాధ! ఎంత ఆలోచించినా, కారణం కనవట్టంలేదు. అతని కప్పుడు తెలిసింది. ఇలా ఎక్కువరోజులు జరగటానికి వీల్లేదు. ఆ పిల్ల తనదై పోవాలి. ఆ పిల్లమీద తనకు హక్కు ఏర్పడాలి. వీలయినంత త్వరగా పెళ్ళి జరిగి పోవాలి. పెళ్ళి సంగతి జ్ఞాపకం రాగానే అతని మనస్సు చివుక్కుమంది. అతడిప్పటివరకూ ఆ పిల్ల మంచిచెడ్డలే కనుక్కోలేదు-పెళ్ళి సంగతే ఎత్తలేదు. ఏమనుకుంటుందో! ఇవ్వాళే ఆ పిల్లతోచెప్పి ఆమె తండ్రితో మాట్లాడి ముహూర్తం నిశ్చయించే ఏర్పాట్లు చెయ్యాలి. హఠాత్తుగా మరో ఆలోచనతట్టింది, ఆ పిల్లతండ్రి ఎవ్వరు? బహుశా పోలీసు సూపరింటెండెంటయ్యి వుంటాడు! తప్పకుండా రిటైరయ్యి వుంటాడు. పుస్తీలూ, బుగ్గమీసలూ!

" మీ అమ్మాయిని నేను ప్రేమించాను." అని చెబుతాను. ఆ పిల్ల తలుపు సందుల్లోంచి చూస్తూ వుంటుంది,

"ప్రేమ! ప్రేమ!" అంటాడు

"మీ కాలంలో ఈ సరుకు ఎక్కువ దొరికేది కాదు. కాని ఇప్పుడు...."

"ఎక్కడపడితే అక్కడే దొరుకుతూ వుందా?" అని పోలీసు ఉద్యోగి అడుగుతాడు. తాను నవ్వుతాడు.

అతడు చివరికి ఇలా అంటాడు. "ప్రేమో గిమో నా కవన్నీ తెలియవు ముందు నీ ఆస్తెంతో చెప్పు."

గోపాల్రావు కొంచెంసేపు పెద్ద ఆస్తి లేనట్లు నటిద్దామనుకున్నాడు. "ఆస్తిదేముందిలెండి. రెండు నిండు హృదయాలు దబదబా కలవాలి గాని...."

"అవే కలుస్తాయి. ఆస్తిసంగతి చెప్పవయ్యా!" అని సూపరింటెంటెంటు కోపంగా అడుగుతాడు. మీసంకూడా తిప్పుతాడు. అతడు కూతురు తలుపు సందుల్లోంచి, భయంగా దీనంగా చూస్తుంది. అప్పుడు చెబుతాడు ...."ఏదో ఒక లక్ష రూపాయిలకన్న వుండకపోతుందా?"

సూపరింటెండెంటు సంతోషం వర్ణించలేం వెంటనే తన్ను కౌగలించుకుంటాడు. అతని కూతురు ఆనందబాష్పాలు రాలుస్తుంది.

గోపాల్రావు ఇలా ఆలోచించుకుంటూ వుండగా బయటనుంచి కేకలు వినిపించినయ్.

"బాబూ!"

"నిన్నే బాబూ!"

"రచ్చించు తండ్రి!"

"నీ కడుపున పుడతా"

అతడు యధార్థ ప్రపంచంలోకి వచ్చాడు. సూపరింటెంటుకి బదులు, కుర్చీలూ, బెంచీలూ కనిపించినయ్. తలుపు చాటునవున్న ప్రియురాలికి బదులు, టేబిల్‌మీద వున్న సిరాబుడ్డి కనిపించింది. ఆమె ఆనందాశ్రువులకు బదులు, వొలికిన సిరాబల్లమీద నుంచి వొక్కొక్క బొట్టు పట్టం కనిపించింది. తన వెర్రివూహలకు తనలోతాను నవ్వు కున్నాడు. మళ్ళీ బయటనుంచీ కేకలు వినిపించాయి.

"ఒక్కముద్ద బాబూ"

"చెయ్యి విదిలించు బాబూ!"

"రచ్చించు తండ్రీ!"

"నీ కడుపున పుడతా."

ఈ పిలుపుల్నుంచి అతడు తప్పించుకోలేకపోయాడు. ఈ యదార్థ ప్రపంచం అతని మనస్సుని కలవరపరచింది, కాని వూహాప్రపంచాన్నుంచి తప్పించుకోగలడు గాని, తాను నివసిస్తూ అందులో ఒక భాగమైన యధార్థ ప్రపంచాన్నుంచి ఎలా తప్పించుకోవటం? బయటికి వెళ్ళాడు. వాకిటిలో బిచ్చగాడున్నాడు. "వారంరోజుల్నుంచీ దారకం లేదుబాబూ! పిల్లలు సోషొచ్చివడ్డారు తండ్రీ! రచ్చించు...." అని కాళ్ళు పట్టుకున్నాడు. గోపాల్రావు బాధపడ్డాడు. ఇతనికీ పిల్లలున్నారు. ఇతనికీ కుటుంబం వుంది. ఈ నిర్భాగ్యుడికి బతికే హక్కుంది. ఈ నిర్భాగ్యుడూ మానవుడే!

గోపాల్రావు జేబులోనుంచి తీసి బిచ్చగాడికి అయిదు రూపాయి లిచ్చాడు బిచ్చగాడు చేతిలోవున్న అయిదు రూపాయిల్ని ఇంతంత కళ్ళతో చూశాడు. ఆ నోటుని గుప్పెటలో బిగబట్టాడు. వెనక్కి తిరిగి చూస్తూ, తిరిగిచూస్తూ వెళ్ళిపోయాడు.

బిచ్చగాని ప్రవర్తన గోపాల్రావుకి చికాకు కలిగించింది. తృప్తిగా భోజనం చేసేవాణ్ణి, డబ్బు సంపాదనే జీవిత పరమావధిగా పెట్టుకున్న వాణ్ని చూస్తేనే అతనికి కంపరం. ఇక ఈ బిచ్చగాడు పొట్టకోసం పశువు లాగా అడలటంచూస్తే, మానవజాతి మీదే అసహ్యం కలిగింది-డబ్బు-ఈ అయిదు రూపాయిలు ఏం చేస్తాడు? తీసుకుపోయి భార్యకిస్తాడు. ఆమె తన్ను దీవిస్తుంది. పిల్లలంతా మూగుతారు. "ఎవరిచ్చారునాన్నా?" అని అడుగుతారు. బిచ్చగాడు తన్ను వర్ణిస్తాడు. అంతా తన్ను కొలుస్తారు. అకస్మాత్తుగా గోపాల్రావుకి ఆ దృశ్యం తనకళ్ళతోచూచి, ఆనందించాలని బుద్ధిపుట్టింది. వెంటనే బిచ్చగాణ్ని అనుసరించాడు. బిచ్చగాడు ఏదో దొంగిలించిన వానిలాగా బిత్తర చూపులు చూస్తూ సందుగొందులు తిరిగాడు. ఒకచోట నిలబడి తన్నెవరయినా చూస్తున్నారేమోనని అటూఇటూ చూశాడు. గోపాల్రావు సందు మలుపులో ఆగి నక్కి నక్కి చూచేడు.

ఈ అనుభవం అతనికొక నూతనానందాన్ని కూర్చింది. తన్ను తానే మరచిపోయి పరిశోధనలో పడిపోయాడు. బిచ్చగాడు కూనిరాగాలు తీస్తూ రెండడుగులు ముందుకు వేసి, గబుక్కున పక్కయింటిలో చొరపడ్డాడు. గోపాల్రావు ఆదుర్దాగా వచ్చి ఆ యింటిముందు ఆగాడు. ఆ ఇల్లు చూశాడు. అతనికి గుండెలు దడదడ కొట్టుకున్నాయి. అలాగే చూస్తూ నిలబడిపోయాడు.

అది కల్లు అంగిడి. లోపలినుంచి పాటలూ కేకలూ వినిపిస్తున్నాయి ఆ లోకంలో పాటకీ కేకకీ భేదంలేదు. స్వర్గానికీ, నరకానికీ భేదంలేదు. మనుష్యుడికీ, పశువుకీ భేదంలేదు. ఒకడు "డడ్డడడా అబినా తనామనా మారోరెబ్బైరన్నా. డడ్డడమూ, డడ్డడడా" అని పాడుకుంటూ తూలుతూవచ్చి గోపాల్రావు ముందు పడిపోయాడు గోపాల్రావుకి భయం వేసింది. ఈపాటికి తన అయిదురూపాయల నోటు మారిపోయి వుంటుంది. ముంతమీద ముంత ఎగిరిపోతూవుంటుంది. ఇందుకేనా తాను డబ్బిచ్చింది? తన డబ్బు ఈ విధంగా వినియోగపడుతూ వుందా? దానాల ప్రయోజనం ఇదేనా? ఈ ఆలోచనల్తో శిలాప్రతిమలాగు నిలబడిపోయాడు. కొంచెంసేపటికి "డడ్డడా; డడ్డడడా" అంటూ తూలుతూ బిచ్చగాడు బయటికి వచ్చాడు. గోపాల్రావునిజూచి, "తు....తు....కోన్ హై" అన్నాడు. వెర్రిగా నవ్వాడు. ప్రపంచంలోని నూతన శక్తులన్నీ ఏకమై తన్నూ, తన దానాన్నీచేసే హాస్యం—ఆ 'వెర్రినవ్వు'లో అతనికి కనిపించింది.

"తుం....బ....బ....బలాదూర్ హై" అని బిచ్చగాడే తనప్రశ్నకు జవాబు చెప్పి, తూలుతూ తూలుతూ వెళ్ళిపోయాడు.

గోపాల్రావుకి మండిపోయింది. తన తెలివితక్కువ తనానికీ, అమాయికత్వానికీ బిచ్చగానిమీద కోపం వచ్చింది. తన్ను మోసం చేశాడు. తన్నే కాదు, ధాతృత్వాన్నే మోసం చేశాడు, ఏంచెయ్యటానికో తెలీదు

గని, బిచ్చగాని వెంటపడ్డాడు. ఈ సారి బిచ్చగాడు యెక్కడా ఆగలేదు. తూలుతూ ఆ రోడ్డునేపోయి, ఒక గుడిసెలో దూరాడు. గోపాలరావు గబ గబా వచ్చి గుడిసె వాకిటిలో ఆగాడు. లోపలినుండి ఏదో ధ్వనులు విని పిస్తున్నాయి. సరిగా వినపడక పోవటంవల్ల గుమ్మ దగ్గరకు వెళ్ళాడు. పిల్లవాడొకడొచ్చి, "బాబూ వారం రోజుల్నుంచి దొరకంలేదు." అని మొదలుపెట్టాడు. అతనికి చిటపటలాడింది. ఈ జనానికంతా ఇదే పాటా! అందరికీ వారం రోజుల్నించేనా? ఇదొకవృత్తి. వృత్తిగా ఎందుకయింది? తనలాంటి మూర్ఖులున్నారు. తమ ఆత్మసంతృప్తికోసం ఈ కులాన్ని సృష్టించారు. ఆత్మానందానికి పోషిస్తున్నారు.

లోపలనుంచి మాటలు వినిపించినయ్. "నామాట....నామాట.... ఇంటావా? ఇనవా?" అని బిచ్చగాని కంఠధ్వని గోపాలరావు గుర్తించాడు.

"నా బాబు, నా బాబు" ఒక స్త్రీ ఏడుస్తూవుంది.

"ఛట్, నోరుముయ్"

ఆ స్త్రీ ఏడ్పులు ఎక్కువయినాయి, "కాలవొద్దు....పసిగుడ్డు.... కళ్ళుంటే....ఆడే బతుకుతాడు.....వొద్దు వొద్దు."

"ఛీ! ఎదవముండా! బతుకుతాడూ....పెప్పొచ్చావు? బతుకుతాడూ? నే బతకటం?" అని బిచ్చగాడు అరిచాడు. చంటిపిల్ల కెవ్వుమంది. తల్లి "బగవంతుడా." కేక పెట్టింది.

గోపాలరావు వొణికిపోయాడు. తలతిరిగిపోయింది. కోపంతో శరీరం ముచ్చెమటలు పోసింది. అడుక్కోవటానికి- పసిపిల్లల కళ్ళు పొడిచేసి గుడ్డివాళ్ళని చేస్తారని అతడు విన్నాడు.రోషంతో శరీరంబిగదీసుకుపోయింది. బిచ్చగానికి తానిచ్చిన అయిదురూపాలనోటు కళ్ళముందు కటకట కొట్టు కుంది. అమాంతంగా తలుపు నెట్టుకొని లోపల ప్రవేశించాడు.

అక్కడి దృశ్యం చూచేటప్పటికి అతనికి పిచ్చెత్తింది. బిచ్చగాడు రాళ్ళమీద పిల్లవాణ్ని పడకోబెట్టుకొని, పక్కనున్న, పొయ్యిలో నుంచి ఎర్రగా కాలిన ఇనపకడ్డీలు తీస్తున్నాడు. తల్లి రోధిస్తూ గుండెను కొట్టుకుంటూ నిరోధిస్తూవుంది. పిల్లవాడు గిజగిజ తన్నుకుంటున్నాడు.

గోపాలరావు వొక్కసారి పక్కకి చూచాడు. పక్కనున్న బిచ్చగాని కర్ర తీసుకున్నాడు. ఇనపకడ్డీలు పిల్లవాడి కళ్ళ దగ్గరకొచ్చినై. తల్లి కెవ్వు మన్నది. కుర్రవాడు కేరుమన్నాడు. గోపాలరావు కర్రపైకెత్తాడు. వంశ పారంపర్యా తాము చేసిన దానాలపాపం, ఈ కులానికి తాము చేసిన అన్యాయం ఈ దెబ్బతో రద్దయిపోవాలనుకున్నాడు. తపీమని బిచ్చగాని నెత్తిమీద సత్తువకొద్దీ కొట్టాడు....

బిచ్చగాడు మరణించాడు. మర్నాడు పోలీసులు గోపాలరావుని అరెస్టుచేసి తీసుకువెళ్ళారు; పధ్నాలుగు సంవత్సరాలు జైలుశిక్ష విధించారు....

అతను తన కథ ముగించి, వొక్క నిట్టూర్పు విడిచాడు. పధ్నాలుగు సంవత్సరాల బాధ, యాతన ఆ వొక్క నిట్టూర్పులో కనిపించింది.

"మరినువ్వు ప్రేమించిన యువతి ఏమయింది?" నేనడిగాను.

అతడొక్క క్షణం మాట్లాడలేకపోయాడు—జైల్నించి వచ్చిన దగ్గరనుంచీ పార్కుకి వస్తున్నాను. ఈ బెంచీనే చూస్తూ కూర్చుంటున్నాను. ఇవ్వాళ ఆ బెంచీని నువ్వాక్రమించుకున్నావు. ఆక్రమించుకుని పధ్నాలుగు సంవత్సరాల క్రింద నే చేసినపని చేశావు." అన్నాడు....

ఇదే బెంచి! ఇక్కడే ఆ పిల్ల కూచుంది. ఇక్కడే వాళ్ళు తమ జీవితంలోని అమృతగడియలు గడిపారు. ఆ బెంచీమీద కూర్చోటానికి సిగ్గువేసింది. ఒకరి పవిత్ర ప్రేమజీవితంలో వేలుపెడుతున్నానా? అతనికి, అతని ప్రియురాలికి మధ్య చేరుతున్నానా? అకస్మాత్తుగా అతడంటే నాకు అవ్యాజానురాగం ఏర్పడింది. "ఏం చెయ్యదలిచావు?" అని అడిగాడు.

"ఏం చెయ్యగలను?" అతడు తిరుగు ప్రశ్న వేశాడు. "ఆమె ఎక్కడో వుంది. నాకోసం నిరీక్షిస్తూవుంటుంది. ఆ సంగతి నాకు తెలుసు. కాని నేనింతకంటే ఏంచెయ్యగలను?"

అతని నిస్పృహ నిస్సహాయత్వం నన్ను కలవరపరిచాయి. అతని కేదో సహాయం చెయ్యాలనీ, చెయ్యటం నా విధనీ మనస్సుచెప్పింది. ఏదోశక్తి బలవంత పెట్టింది. నెమ్మదిగా అతనికి తెలియకుండా చెయ్యి జేబులోకి పోనిచ్చాను. భయంవేసింది. తరువాత ఏం చేస్తున్నానో నాకే తెలియలేదు. చెయ్యిపైకితీసి అతనికి అందించాను. చేతులో జేబురుమా లుంది. చటుక్కున చెయ్యి వెనక్కిలాక్కుని జేబురుమాల్తో కళ్ళు తుడుచు కున్నాను. అదృష్టవశాత్తు అతడు నన్ను చూట్టంలేదు. మళ్ళీ చెయ్యి జేబు లోకి పోనిచ్చాను. ఈసారి చిల్లర డబ్బులు తగిలినై. ప్రాణం చివుక్కు మన్నది. నోట్లు గుప్పెటతో బిగబట్టాను. పైకిలాగి అతని కందించాను. అతడు నావంకకు తిరిగి చూశాడు. నా చెయ్యి వొణికింది. తప్పుచేశానను కున్నాను. అతన్ని అవమానించాననుకున్నాను. అతడు నిరాకరిస్తాడు. దూషిస్తాడు! కాని, అలా జరగలేదు. నా ప్రాణం కుదుటపడ్డది. అతడు నోట్లు తీసుకొని నెమ్మదిగా లేచాడు. చిరిగిపోయిన జేబులో నోట్లు పెట్టు కుంటూ "సెలవు!" అని వెళ్ళిపోయాడు.

నే నలాగే కూర్చున్నాను. అతన్ని చూస్తూ కూర్చున్నాను. అతడు పార్కుదాటగానే నాలో ఆవేదన బయల్దేరింది. శరీరం తిప్పింది. కడుపులో ఏదో దేవింది. అతడు డబ్బు తీసుకున్న విధానం, వెళ్ళిపోయిన వైఖరీ తలుచుకుంటే హఠాత్తుగా అనుమానం కలిగింది. 'అతని కథ నిజమేనా? లేకపోతే డబ్బు సంపాదనకు ఇదొక ఎత్తా? అతని లక్షరూపాయల ఆస్తి ఏమయింది? నేను దానం చెయ్యలేదుగదా? ఇది భూతదయ కాదుగదా!' నామీద నాకే అసహ్యం వేసింది.

రేడియో చెప్పింది. ఆంధ్రులకు ఆలోచన ఎక్కువ, ఆవేశం యెక్కువ, కార్యశూరులు కాదు."